

Handläggare Josefine Midander, stadsjurist

Justitiedepartementet

Remiss av Ds 2025:30 Migrations- och asylopakten

Dnr Ju2025/02509

Mölnåls stad ("Staden") har tagit del av promemorian och lämnar härmed följande synpunkter utifrån det ansvar och uppgifter som kommunerna berörs av.

Åldersbedömning av underåriga (avsnitt 5.3.8)

Promemorian anger att åldersbedömningar ska utföras av yrkesutövare med sakkunskap, såsom socialarbetare, psykologer eller barnläkare. Samtidigt är varje myndighet skyldig att själv göra en åldersbedömning. Detta skapar oklarhet kring huvudansvaret, hur bedömningarna ska samordnas och hur ansvaret mellan Migrationsverket, socialtjänsten och andra aktörer ska fördelas.

Screeningförfordningen (avsnitt 7)

Promemorian föreslår att screening ska genomföras vid särskilda enheter och platser. Det klargörs dock inte hur dessa platser ska förhålla sig till dagens system med ankomst- och mottagandekommuner. Stadens bedömning är att de kommuner som blir ansvariga för screeningförfarandet kommer få ett stort ansvar för mottagande, service och akut stöd.

Det krävs även en bedömning av ekonomiska konsekvenser för ankomst- och mottagandekommunerna. I dagsläget saknas ersättningsmodell för kommunernas kostnader i samband med screeningförfarandet. Staden anser därför att konsekvenserna för ankomst- och mottagarkommunerna måste tydliggöras, regleras och finansieras.

Vidare saknas klargörande om ansvar för sociala insatser under screeningförfarandet. Promemorian anger att Migrationsverket ansvarar när en person registrerar en ansökan om internationellt skydd, men för personer som inte söker internationellt skydd saknas reglering.

Det är oklart vem som ansvarar för akuta sociala och materiella insatser, såsom logi, måltider, stöd till sårbara grupper och vårdbehov under screeningperioden. Enligt Staden behövs det tydliggöras vem som ansvarar för sociala och materiella insatser under screeningförfarandet. Det behövs även en reglering av ansvarsfördelningen mellan stat och kommun vid etablering av screeningplatser.

Bestämmelser om ensamkommande barn i EU:s migrations- och asylpakt (avsnitt 15)

Idag förordnas alltid ett personligt ombud och en god man när ett ensamkommande barn söker asyl. I promemorian nämns både god man och företrädare medan asylpakten huvudsakligen anger att barnet ska tilldelas en företrädare. Det råder begreppsförvirring kring vad som avses gällande god man respektive företrädare, liksom i vilka situationer en god man inte ska förordnas.

Staden anser också att det är oklart när en företrädare ska utses i stället för en god man, om företrädarens uppdrag ersätter dagens personliga ombud och om en företrädare kan "övergå" till att bli förmyndare (något som inte är förenligt med svensk lag). Staden undrar dessutom vem som är tänkt att vara företrädare för barnet. Det är även oklart vem som ska utses som tillfällig företrädare när barnet anländer: ska det vara en anställd eller en frivillig ställföreträdare?

Dessa frågor måste tydliggöras och kan inte lämnas till tolkning eller enbart hänvisas till EU-förordningen.

Promemorian anger att den som företräder barnet ska förse barnet med relevant information om förfarandet. Staden utgår från att detta ansvar ska ligga på Migrationsverket, men detta behöver uttryckligen klargöras.

Det anges även att kompetensen hos den som är god man behöver höjas. Detta förutsätter utbildningsinsatser. Enligt tidigare förslag i lagrådsremissen "Ett ställföreträdarskap att lita på" ska Myndigheten för familjerätt och föräldrastöd (MFoF) ansvara för utbildning av ställföreträdare. Det behöver klargöras om MFoF även ska ansvara för utbildning för god man för ensamkommande barn, då kommunerna inte kan bära detta ansvar själv.

Anpassning av svensk rätt till asylprocedurförordningens bestämmelser om företrädare för barn (avsnitt 15.3.2)

Redan idag finns det krav på att en god man ska utses skyndsamt. Som Staden tolkar förslaget kommer det inte ske någon faktisk lagändring som anger hur snabbt en god man ska förordnas. Förslaget innebär dock att en god man behöver förordnas inom tre dagar, bland annat för att kunna närvara vid screening. God man ska också hinna träffa barnet innan screeningen. Detta ställer stort krav på skyndsamheten. För att en god man ska kunna förordnas inom tre dagar krävs resursförstärkning hos överförmyndaren och finansiering av dygnet-runt-beredskap. Det kan även tilläggas att tillgången på lämpliga personer som vill åta sig uppdraget som god man redan i dag är bristfällig.

Förslaget att en socialjour ska kunna förordna en tillfällig god man är inte förenligt med svensk lag, då socialjouren saknar mandat och utbildning för sådana beslut. Endast överförmyndaren kan fatta beslut om godmanskap. En

socialjour hade därför behövt vara bemannad av överförmyndaren. Att kräva att överförmyndaren bemannar jourverksamhet dygnet runt är varken realistiskt eller ekonomiskt hållbart.

Eftersom promemorian klargör att god man ska förordnas för alla ensamkommande barn, även dem som inte ansöker om asyl, kommer inflödet att öka och rekryterings- samt utbildningsinsatser att krävas. Detta innebär administrativa och ekonomiska konsekvenser för överförmyndaren som inte beaktas i promemorian.

Konsekvenser för kommuner och regioner (avsnitt 18.7)

Enligt promemorian bedöms förslagen inte medföra några ekonomiska konsekvenser för kommunerna. Staden delar inte denna bedömning. Förslagen innebär betydande konsekvenser för kommunerna och särskilt för kommunerna som blir ansvariga för screeningen.

Promemorian saknar analys och tydlig reglering av ersättning för kommunernas kostnader kopplade till:

- mottagande av ensamkommande barn i ankomstkommun (det noteras att förordning 2017:193 om statlig ersättning för asylsökande m.fl. inte kompenserar för god man i ankomstkommun),
- tillfälliga företrädare och man som utses innan slutlig ankomstkommun (arvode, utbildning och tillsyn),
- utbildningsinsatser,
- ökade arbetsinsatser för överförmyndare och
- sociala insatser under screening.

Sammanfattningsvis

Staden anser att flera av förslagen är ofullständiga ur ett praktiskt genomförandeperspektiv, särskilt vad gäller konsekvenserna för kommunerna och de ekonomiska och organisatoriska förutsättningarna för mottagandet. Promemorian saknar dessutom i flera delar en reell analys av hur förslagen påverkar ankomst- och mottagandekommunerna, både ekonomiskt och administrativt.

Även om EU-förordningarna i migrations- och asylpakten är direkt tillämpliga måste Sverige genomföra samtliga nödvändiga följdändringar i nationell lagstiftning för att möjliggöra ett rättssäkert och praktiskt fungerande genomförande. Dessa förändringar är inte säkerställda i dagsläget.

Slutligen konstateras att även om mottagandet i dag är lågt måste systemet vara utformat för att fungera vid ett kraftigt ökat inflöde. Promemorian utgår

i flera delar från antagandet att mottagandet långsiktigt kommer att vara lågt, utan att samtidigt säkerställa en hållbar och långsiktig kapacitet.

Mölnåls stad

Stefan Gustafsson
Kommunstyrelsens ordförande

Mio Saba
Stadsdirektör

Kommunstyrelsens arbetsutskott

§ 149

Dnr 00803/20251.1.7

Remiss av Ds 2025:30 Migrations- och asylpakten

Beslut

Arbetsutskottet antar stadsledningsförvaltningens förslag till yttrande avseende Migrations- och asylpakten (Ds 2025:30) som sin egen skrivelse i enlighet med kommunstyrelsens delegationsordning, senast reviderad den 27 augusti 2025 § 183, punkt C2.

Ärendet

Mölnåls stad har, som en av 79 remissinstanser, däribland 15 svenska kommuner, beretts möjlighet att inkomma med synpunkter på EU:s migrations- och asylpakt (Ds 2025:30). Som kommun är Mölnåls stad inte skyldig att yttra sig utan remissen är enbart en inbjudan att lämna synpunkter.

EU:s migrations- och asylpakt är ett omfattande regelverk som syftar till att etablera ett gemensamt och harmoniserat system för asyl och migration inom EU. Pakten börjar tillämpas fullt ut i juni 2026 och innebär förändrade krav, tidsfrister och arbetssätt för kommunerna, särskilt inom bosättning, skola, godmanskap och socialt stöd. Även om de formella förändringarna är begränsade innebär förslagen praktiskt sett krav på ökad kapacitet och mer specialiserat stöd, särskilt för barn och andra sårbara grupper. Det tydligaste området där belastningen ökar är för överförmyndaren då en god man för ensamkommande barn måste förordnas inom tre dagar från ankomst.

Stadsledningsförvaltningen bedömer att promemorian i flera delar är ofullständig vad gäller genomförande, konsekvensanalys och ekonomiska förutsättningar för kommunerna, inte minst för de kommuner som kan komma att ansvara för screeningverksamhet.

Remissvaret ska ha inkommit till Justitiedepartementet senast den 7 januari 2026.

Enligt kommunstyrelsens delegationsordning, senast reviderad genom kommunstyrelsens beslut den 27 augusti 2025 § 183, punkt C2 får kommunstyrelsens arbetsutskott svara på remisser av mindre vikt eller vid kort remisstid. Den aktuella remisstiden bedöms vara så kort i detta fall (staden fick remissen den 28 november 2025) att arbetsutskottet har rätt att fatta beslut på delegation.

Utredningen i sin helhet går att ta del av på regeringens hemsida <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/departementsserien-och-promemorior/2025/11/migrations--och-asylpakten/>

Ärendets behandling

Stadsledningsförvaltningens tjänsteskrivelse daterad den 15 december 2025.

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Förslag till beslut

Stadsledningsförvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsen antar stadsledningsförvaltningens förslag till yttrande avseende Migrations- och asylpakten (Ds 2025:30) som sin egen skrivelse.

Ledamöternas förslag till beslut

Stefan Gustafssons (S) föreslår att arbetsutskottet antar stadsledningsförvaltningens förslag till yttrande avseende Migrations- och asylpakten (Ds 2025:30) som sin egen skrivelse i enlighet med kommunstyrelsens delegationsordning, senast reviderad den 27 augusti 2025 § 183, punkt C2.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om Stefan Gustafssons (S) förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Expedieras till

Justitiedepartementet, stadsledningsförvaltningen

Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande